

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/59/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117214968
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117214968.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Klenkovej PhD. a JUDr. Moniky Juskovej v spore žalobcu: OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom Štúrova 5, 813 54 Bratislava, IČO: 31 318 916, proti žalovanému: C. X., nar. XX.X.XXXX, bytom B. Y. G. XXX, XXX XX B. Y. G., o zaplatenie 19.809,20 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 20Csp/137/2017-99 zo dňa 26.01.2018 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania.

Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol:

„I. Konanie o zaplatenie 14,26 eura zastavuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 19.809,20 eura, úroky vo výške 1.777,61 eura, úroky z omeškania vo výške 3114,19 eura, úrok z omeškania vo výške 3% ročne zo sumy 19.809,20 eura od 26.5.2017 do zaplatenia, poplatky vo výške 1.396,42 eura a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

IV. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 71,84%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 497, § 499, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1 až 3, § 504 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, § 53 ods. 5, § 54 ods. 1 a 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 3 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z..

V odôvodnení uviedol, že podaním zo dňa 13.10.2017 žalobca zoberal žalobu späť v časti zaplatenia poplatkov v sume 14,26 eura. Keďže žalobca zoberal žalobu späť v časti sumy 14,26 eura, pričom žalovaný voči späťvzatiu nemal námietky, súd v tejto časti konanie zastavil.

Žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dňa 6.9.2013 Zmluvu o POISTENOM OTP HYPO ÚVERE č. XXX/XXXX/XX C., na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému účelový spotrebný úver zabezpečený nehnuteľnosťou v sume 72.900,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť v mesačných splátkach nasledovne: 1. splátka vo výške 365,53 eura splatná dňa 21.10.2013, 2.-358. splátka vo výške 365,53 eura splatná dňa 21. deň v mesiaci a 359. splátka vo výške 364,20 eura splatná dňa 21.8.2043. Žalovaný úver čerpal dňa 25.9.2013, pričom splátky riadne nesplácal, a preto žalobca listom zo dňa 15.7.2015 vyhlásil úver za predčasne splatný s účinnosťou k 31.7.2015. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že žalovaný na istinu uhradil sumu 1.569,12 eura. Dňa 16.6.2016 sa konala dražba nehnuteľnosti žalovaného, pričom podľa upovedomenia o vydaní peňazí z notárskej úschovy bola žalobcovi vyplatená suma 51.521,68 eura, ktorý túto započítal na istinu. Keďže žalovanému bol

poskytnutý úver vo výške 72.900,- eur a na istinu bola spolu započítaná suma 53.090,80 eura, bolo dôvodné žalobe v časti istiny 19.809,20 eura vyhovieť. Zo sumy 72.900,- eur bol žalovaný povinný platiť dohodnuté úroky, a preto súd priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie úrokov do zosplatnenia úveru, t.j. do 31.7.2015, vo výške 1.777,61 eura. V zmluve o úvere si strany dohodli poplatok za zabezpečenie poistenia vo výške 17.41 eura, ktorý bol zúčtovaný mesačne v deň anuitnej splátky. Žalobca zároveň preukázal, že v súvislosti s dražbou nehnuteľnosti žalovaného mu vznikli trovy (poplatky) vo výške 1.043,11 eura, a preto súd žalobe aj v tejto časti vyhovel. Súd teda priznal žalobcovi poplatky v celkovej výške 1.396,42 eura. Nakoľko žalovaný sa s úhradou dostal do omeškania vznikol žalobcovi nárok žiadať aj úrok z omeškania, a preto súd priznal žalobcovi aj vyčíslený úrok z omeškania ku dňu 25.5.2017 vo výške 3.114,19 eura a uplatnený úrok z omeškania vo výške 3% ročne (neprevyšuje zákonný úrok z omeškania) z istiny, t.j. zo sumy 19.809,20 eura od 26.5.2017 do zaplatenia.

Žalobu v časti úrokov vo výške 4.213,91 eura a úrokov vo výške 3,39% z istiny 19.809,20 eura od 26.5.2017 do zaplatenia zamietol, keďže veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. Z uvedeného dôvodu má preto žalobca ako veriteľ právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru iba do 31.7.2015, t. j. do dňa, kedy prehlásil úver za predčasne splatný (bol žalobcovi priznaný) s tým, že po tomto termíne žalobcovi nevzniká právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru.

Žalobu zamietol aj v časti poplatkov za upomienky vo výške 50,- eur. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/126/2012, sp. zn. 17Co/115/2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/350/2012.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

2. Proti rozsudku, a to proti zamietavému výroku a výroku o trovách konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Poukázal na ust. § 497, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka. Namietal, že moment ukončenia trvania povinnosti dlžníka platiť úroky sa odvíja od skutočného vrátenia peňažných prostriedkov veriteľovi. Po vyhlásení predčasnej splatnosti zmluvný vzťah naďalej trvá. Nemení sa to, že dlžník drží, disponuje prostriedkami, ktoré mu poskytol veriteľ na základe platenej, účinnej, trvajúcej zmluvy o úvere. Súd prvej inštancie sa mal vysporiadať s právnou kvalifikáciou preukázaného a zisteného skutkového stavu, kedy žalovaný neoprávnene drží peňažné prostriedky žalobcu a požíva z toho úžitky na úkor žalobcu. V ust. čl. III ods. 3 všeobecných obchodných podmienok sa zmluvné strany dohodli, že banka bude účtovať úroky zo skutočných denných zostatkov úveru od prvého dňa čerpania úveru až do dňa, ktorý predchádza dňu úplného splatenia úveru. Zmluvná podmienka odráža zákonné ustanovenia, preto nemôže ísť o neprijateľnú podmienku. Ak by mal súd za to, že zmluvná podmienka neodráža zákonné ustanovenia, v zmysle § 53 ods. 1 druhej vety Občianskeho zákonníka z prieskumu neprijateľnosti sú vyňaté zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny. Súd sa nevyporiadal so zmluvnou úpravou medzi stranami sporu. Právna veta uznesenia NS SR sp. zn. 4Obo 143/98 z 01.07.2000 sa netýka práva veriteľa na úroky po zosplatnení úveru. Pokiaľ súd posúdil poplatok za upomienky ako sankciu za omeškanie, zákonodarca v § 53b ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. presne zakotvil zákonné limity výšky týchto poplatkov. Ak poplatok spolu s inými zákonnými sankciami nepresiahne zákonom stanovený strop v zmysle § 3a ods. 1 a 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., nemôže ísť o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobe vyhovie v plnom rozsahu, alternatívne, aby ho v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

3. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 470 ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania.

Oboznámením sa s obsahom spisu, odôvodnením napadnutého rozhodnutia, právnym posúdením uplatneného nároku súdom prvej inštancie, ako aj následne uplatnenými odvolacími námietkami žalobcom odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie.

4. Vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku na zmluvný úrok z úveru po zosplatnení odvolací súd uvádza, že splácanie úveru v splátkach vyvoláva na strane veriteľa (žalobcu) stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku

a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá k dispozícii istinu, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky pôžičky v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok.

Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie dlhu, kedy jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa.

S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Zmluvná podmienka, na ktorú poukazuje žalobca v danom prípade sa netýka ceny ako takej, ale upravuje dĺžku trvania nároku na odplatu za úver, preto nemožno dospieť k záveru, že zmluvná podmienka nepodlieha prieskumu v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka.

Po zosplatnení úveru tak logicky nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení dlhu poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nepožíva v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov (Pozri tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014).

Zo žiadneho ustanovenia všeobecne záväzných predpisov nevyplýva pravidlo, podľa ktorého má dlžník v spotrebiteľskom vzťahu povinnosť platiť cenu služby v podobe úrokov aj za obdobie po splatnosti pohľadávky. Nesprávne právne posúdenie účinkov vyhlásenia predčasnej splatnosti súdom namietané žalobcom nebolo opodstatnené. Podľa názoru odvolacieho súdu, v danom prípade súd prvej inštancie účinky vyhlásenia predčasnej splatnosti posúdil správne.

5. V ďalšom sa odvolací súd zaoberal nárokom žalobcu na tzv. poplatky za upomienky v zmysle čl. V bod 2 písm. a) zmluvy. Podľa názoru odvolacieho súdu má zvolená výška poplatku za upomienku jednoznačne sankčný charakter, pretože suma 25 Eur zjavne presahuje administratívne náklady, ktoré banka s upomienkou má. Svojou podstatou tak u poplatku za upomienku nejde o paušalizáciu nákladov spojených s uplatňovaním pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ale skôr o zmluvnú

pokutu v zmysle § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka za omeškanie dlžníka spojené so zaslaním upomienky veriteľa. Takto dohodnutá sankcia v prerokovanej veci, je podľa názoru súdu neprimeraná, netransparentná. Okrem toho, rozhodnutie o jej výške je v konečnom dôsledku celkom na vôli žalobcu, pretože len on rozhodne, či a koľko upomienok zašle. Z týchto dôvodov tak odvolací súd dospel záveru o neprijateľnosti danej zmluvnej podmienky, v dôsledku čoho je neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd v plnom rozsahu zotrváva na záveroch vyjadrených vo vzťahu k poplatkom za upomienky v skoršom rozhodnutí sp. zn. 17Co/115/2017 zo dňa 21.11.2017, na ktoré poukázal súd prvej inštancie.

Správnemu zamietavému výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania. Za daného stavu odvolací súd rozsudok v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

6. V odvolacom konaní žalobca nebol úspešný. Naopak fakticky plne úspešný bol žalovaný, ktorému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný si náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

7. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 vo vzťahu k rozhodnutiu o nároku na poplatky na upomienky a pomerom hlasov 2:1 vo vzťahu k rozhodnutiu o nároku po zosplatnení dlhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.